

KSIĄDZ PROFESOR FRANCISZEK DRĄCZKOWSKI

(26 IV 1941 - 15 III 2018)

NIESTRUDZONY PROPAGATOR MYŚLI OJCÓW KOŚCIOŁA

Dnia 15 marca 2018 r. odszedł do Domu Ojca ks. prof. dr hab. Franciszek Drączkowski, wybitny znawca teologii okresu patrystycznego, zwłaszcza myśli Klemensa z Aleksandrii, wieloletni pracownik naukowo-dydaktyczny Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II i Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Pelplińskiej.

Ksiądz Franciszek Drączkowski¹ urodził się 26 kwietnia 1941 r. w Fordonie (obecnie dzielnica Bydgoszczy) jako trzecie z pięciorga dzieci Józefa Drączkowskiego i Zofii z domu Witkowskiej. W roku 1948 rozpoczął naukę w szkole podstawowej, po ukończeniu której kontynuował naukę (1956) w szóstym liceum ogólnokształcącym im. J.J. Śniadeckich w Bydgoszczy. Po zdaniu egzaminu maturalnego (1960) wstąpił do Seminarium Duchownego w Pelplinie. Święcenia kapłańskie przyjął 29 maja 1966 r. w katedrze pelplińskiej z rąk ordynariusza diecezji – biskupa Kazimierza Józefa Kowalskiego. Następnie został skierowany do pracy w parafii św. Mikołaja w Parchowie na Kaszubach, gdzie pełnił funkcję wikariusza i prefekta (1966-1968).

W roku 1968 został skierowany przez biskupa chełmińskiego K. Kowalskiego na studia specjalistyczne z patrologii w Instytucie Historii Kościoła KUL. Rok później (1969) podjął dodatkowe studia z filologii klasycznej na Wydziale Nauk Humanistycznych KUL. W czerwcu 1970 r. uzyskał magisterium i licencjat kościelny z teologii w zakresie historii Kościoła na podstawie pracy pt. *Zagadnienie postów w „Mowach” Leona Wielkiego*, napisanej pod kierunkiem o. prof. Jana Marii Szymusiaka SJ. 14 września 1973 r. uzyskał tytuł zawodowy magistra filologii klasycznej (z wyróżnieniem) na podstawie pracy *Struktury semantyczne wyrazu paideia w „Stromateis” Klemensa Aleksandryjskiego*, napisanej pod kierunkiem prof. Janiny Niemirskiej-Pliszczynskiej, zaś 23 listopada tegoż roku obronił pracę doktorską z patrologii pt.

¹ Szczegółowe informacje na temat życia śp. ks. prof. F. Drączkowskiego znajdują się w: F. Drączkowski, *Autobiografia*, Pelplin 2010, 2015²; *Von den Taten deiner Huld, Herr, will ich ewig singens. Autobiographie*, Leipzig 2010. Niniejszy biogram został przygotowany na ich podstawie.

Formy i zasady pierwszych wspólnot chrześcijańskich na podstawie „Stromatów” Klemensa Aleksandryjskiego, napisanej pod kierunkiem ks. prof. Bolesława Kumora. Następnie został skierowany przez biskupa chełmińskiego Bernarda Czaplńskiego na dodatkowe studia zagraniczne na Uniwersytecie Salezjańskim w Rzymie, gdzie w latach 1973-1976 studiował w *Institutum Altioris Latinitatis*. W czerwcu 1975 r. uzyskał licencjat *ex litteris classicis et christianis* na podstawie pracy *De nonnullis praecipuis proclivitatibus antiquarum sectarum heterodoxarum secundum „Stromateis” Clementis Alexandrini*, napisanej pod kierunkiem prof. Calogero Riggi, zaś we wrześniu 1976 r. uzyskał stopień doktora *ex litteris classicis et christianis (summa cum laude)* na podstawie rozprawy *Qua paideia Clemens Alexandrinus imbutus appareat in animadvertenda falsa gnosi*, napisanej również pod kierunkiem prof. Calogero Riggi.

Po powrocie z Rzymu podjął, od 1 października 1976 r., pracę w Międzywydziałowym Zakładzie Leksykograficznym KUL, najpierw na stanowisku dokumentalisty, a od roku 1978 na stanowisku adiunkta. W roku 1980 został mianowany redaktorem działu teologii patrystycznej i patrologii *Encyklopedii Katolickiej*. Jednocześnie kontynuował prace nad rozprawą habilitacyjną *Kościół – Agape według Klemensa Aleksandryjskiego* (Lublin 1983). Jego kolokwium habilitacyjne odbyło się 9 grudnia 1980 r., zaś stopień naukowy doktora habilitowanego, zgodnie z obowiązującym wówczas prawem, został zatwierdzony przez Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki w dniu 5 listopada 1982 r. 18 września 1984 r. został awansowany na stanowisko docenta i mianowany kierownikiem Katedry Patrologii (od roku 1983 był p.o. kierownika Katedry). 27 stycznia 1992 r. został zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego KUL. W marcu 1992 r. otrzymał tytuł profesora (rozprawa profesorska: *Miłość syntezą chrześcijaństwa*, Lublin 1990, 1991² – wydanie poszerzone). 17 maja 1997 r. został zatrudniony na stanowisku profesora zwyczajnego.

Pracę dydaktyczną rozpoczął w roku 1982, gdy zaczął wyklądać patrologię (wykład kursoryczny) w Wyższym Seminarium Duchownym w Lublinie oraz sakramentologię patrystyczną w Wyższym Seminarium Duchownym w Pelplinie. Od roku 1983 prowadził też wykłady kursoryczne z patrologii oraz seminarium naukowe na Wydziale Teologicznym. W roku 1992 podjął pracę dydaktyczną w Wyższym Seminarium Duchownym w Sandomierzu, gdzie przez kolejne lata prowadził wykłady z patrologii i historii starożytnej. Od roku 1994 prowadził też przez kilka lat wykłady z patrologii w Wyższym seminarium Duchownym w Toruniu. Był wykładowcą bardzo cenionym i lubianym przez studentów. Przykładem może być sytuacja, jaka zaistniała w Seminarium Lubelskim wkrótce po rozpoczęciu wykładów z patrologii, gdy alumni organizujący wspólny wyjazd w przerwie międzysemestralnej, zaproponowali Rektorowi Seminarium, aby razem z nimi jako wychowawca, zamiast któregoś z wychowawców seminaryjnych, pojechał Ksiądz Profesor Drączkowski, na

co – oczywiście – otrzymali zgodę Rektora, który powierzył Profesorowi opiekę nad alumnami (taka sytuacja powtórzyła się kilka razy). Studenci zauważając kompetencje naukowe i ludzką życzliwość Profesora licznie zapisywali się na prowadzone przez niego seminarium naukowe, które w okresie świetności liczyło ponad 60 osób (np. w roku akademickim 1990/1991 w seminarium prowadzonym przez Profesora uczestniczyło 64 studentów). Aktywność dydaktyczną zakończył z dniem przejścia na emeryturę (20 września 2013).

Dorobek naukowy ks. prof. Franciszka Drączkowskiego jest znaczący: opublikował ponad 30 pozycji książkowych, ponad 60 artykułów naukowych, ok. 100 hasel encyklopedycznych; był też redaktorem lub współredaktorem kilku publikacji zbiorowych. Wypromował kilkunastu doktorów i ok. 200 magistrów. Brał udział jako recenzent w wielu postępowaniach profesorskich (ponad 10) oraz przewodach habilitacyjnych (ok. 10) i doktorskich (ok. 20). Dzięki wypromowaniu kilkunastu doktorów z tak mało znanej dziedziny jaką w tamtych czasach była patrologia, znacząco przyczynił się do stworzenia, a później umocnienia środowiska patrystycznego w Polsce. Jego uczniowie zaczęli stanowić dobrze uformowany trzon naukowy polskich patrologów obecny niemal na wszystkich polskich uczelniach katolickich i w seminariach duchownych. Zaś na swej macierzystej uczelni – Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II zostawił wielu następców, przez co stworzył mocne środowisko patrystyczne i pewnego rodzaju szkołę, w której zajmowano się przede wszystkim teologią wczesnochrześcijańskich pisarzy aleksandryjskich, zwłaszcza Klemensa Aleksandryjskiego, z którego myślą byli dokładnie zaznajomieni wszyscy studiujący patrologię na KUL-u.

Pewnego rodzaju ukoronowaniem działalności naukowej i dydaktycznej był opublikowany podręcznik patrologii (*Patrologia*, Pelplin – Lublin 1998, 1999², 2001³, 2009⁴, 2012⁵), który w wielu ośrodkach akademickich do dziś stanowi podstawę prowadzonych wykładów. Zaś efektem studiów i zainteresowań naukowo-duszpasterskich Księdza Profesora Drączkowskiego była stworzona przez niego metoda wykresograficzna w teologii, której promocji poświęcił wiele pozycji książkowych.

Ksiądz Profesor Drączkowski był nie tylko wyśmienitą wykładownicą akademickim, lecz także bardzo aktywnym kapłanem-duszpasterzem. Swoją misję kapłańską realizował przede wszystkim przez konferencje radiowe (Radio Watykańskie, Radio Maryja, Radia Głos w Pelplinie) i telewizyjne (Telewizja Trwam, Telewizja Polska w Lublinie), których wygłosił ponad 100, a także przez „zwyczajne” nauczanie wiernych podczas licznych kazań świątecznych i okolicznościowych oraz rekolekcji (por. *Rekolekcje w Sierakowicach*, Pelplin 2009). Od czasów studenckich systematycznie wyjeżdżał też do Niemiec na parafialne zastępstwa wakacyjne, a przez pewien czas posługiwał w Lublinie wspólnotom neokatechumenalnym. Okazyjnie wygłaszał też konferencje dla różnych wspólnot modlitewnych i formacyjnych (np. Akcji Katolickiej Archidiecezji Lubelskiej).

Ksiądz Profesor Drączkowski pełnił różne funkcje. Był członkiem kolegium redakcyjnego półrocznika patrystycznego „Vox Patrum” (od 1981); członkiem Komisji Rewizyjnej Towarzystwa Przyjaciół KUL (1985-1991); przewodniczącym Wydziału Teologiczno-Kanonicznego Towarzystwa Naukowego KUL (1987-1990); prodziekanem Wydziału Teologicznego KUL (1990-1993); przewodniczącym Sekcji Patrystycznej przy Komisji ds. Nauki Katolickiej Konferencji Episkopatu Polski (1990-1996); pierwszym rektorem Wyższego Seminarium Duchownego w Toruniu (1994-1997). Należał też do powołanej do istnienia przez biskupa sandomierskiego Wacława Świerzawskiego Wspólnoty Kapłanów Chrystusa Paschalnego (od 1998) i kilku towarzystw naukowych, m.in. Sekcji Patrystycznej przy Komisji ds. Nauki Katolickiej Konferencji Episkopatu Polski (od 1977) i Towarzystwa Naukowego KUL.

Był też laureatem kilku prestiżowych nagród i wyróżnień. W lutym 1988 r. został mianowany Kapelanem Honorowym Jego Świątobliwości Papieża Jana Pawła II; w 1997 r. został mianowany Kanonikiem Honorowym Kapituły Katedralnej Toruńskiej; 28 października 1999 r. otrzymał indywidualną nagrodę II stopnia przyznaną przez Rektora KUL za oryginalne i twórcze osiągnięcia naukowe oraz kształcenie kadr naukowych; 21 grudnia roku 2005 otrzymał nagrodę indywidualną I stopnia przyznaną przez Rektora KUL za przygotowanie i doskonalenie kadry naukowo-dydaktycznej oraz promowanie badań naukowych KUL w ośrodkach naukowych w Polsce i za granicą; 6 listopada 2006 r. został odznaczony przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Kaczyńskiego Złotym Krzyżem Zasługi; 21 lipca 2009 r. za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania Minister Edukacji Narodowej przyznał mu Medal Komisji Edukacji Narodowej. Z okazji 35-lecia pracy naukowej został również uhonorowany dwoma Księgami Jubileuszowymi z dołączonymi doń listami gratulacyjnymi: *Fructus Spiritus est Caritas*, Lublin 2011, ss. 1195; „Vox Patrum” t. 62, Lublin 2014, ss. 609. W pozycjach tych znajdują się też bardziej szczegółowe biogramy oraz niemal kompletny spis dorobku naukowego Księdza Profesora.

Jak wspomniano, Ksiądz Profesor Franciszek Drączkowski zmarł 15 marca 2018 r. w wieku niespełna 77 lat. Śmierć zastała go w Szpitalu w Bydgoszczy, gdzie przebywał na rehabilitacji po udarze, którego doznał pod koniec stycznia 2018 r. Uroczystości żałobne trwały dwa dni. 20 marca (wtorek) o godz. 18.30 miało miejsce wprowadzenie trumny z ciałem śp. Profesora do kościoła parafialnego p.w. św. Mikołaja w Bydgoszczy – Fordonie (ul. Wyzwolenia 2, tzw. Stary Fordon), w którym zmarły był ochrzczony i sprawował prymicyjną Mszę św. Następnie, pod przewodnictwem Biskupa Seniora Diecezji Toruńskiej – Andrzeja Suskiego, została odprawiona Msza św. żałobna z nieszporamai za zmarłych. Natomiast uroczystości pogrzebowe z udziałem asysty wojskowej Wojska Polskiego odbyły się 21 marca w kościele p.w. św. Mikołaja. Przed Mszą żałobną przemówienia pożegnalne wygłosili m.in. ks. dr hab. Janusz Lekan, prof. KUL – Prodziekan Wydziału Teologii KUL, który

najpierw odczytał list prof. Antoniego Dębińskiego – Rektora KUL, a następnie skierował słowo w imieniu społeczności Wydziału Teologii KUL, i ks. prof. dr hab. Bogdan Czyżewski – Prezes Sekcji Patrystycznej przy Komisji ds. Nauki Katolickiej Konferencji Episkopatu Polski, który najpierw odczytał list ks. prof. Pawła Wygala – Dziekana Wydziału Teologicznego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, a następnie odczytał własne słowo skierowane na ręce biskupa diecezjalnego Ryszarda Kasyny, żegnając zmarłego Profesora w imieniu społeczności polskich patrologów:

Sekcja Patrystyczna przy Komisji ds. Nauki Katolickiej Konferencji Episkopatu Polski, w Osobie Śp. Księdza Profesora Franciszka Drączkowskiego, straciła wybitnego znawcę Ojców Kościoła i antyku chrześcijańskiego. Należał do naszego grona od jej założenia, czyli od 1977 roku. Przewodniczył też jedną kadencję Sekcji Patrologów polskich jako jej prezes dzieląc się nie tylko z młodszymi jej członkami doświadczeniem dydaktycznym, doskonałą znajomością doktryny Ojców Kościoła, języków klasycznych, ale też swoim rówieśnikom imponował erudycją, czytaniem, a przede wszystkim głęboką kulturą osobistą.

Zapamiętamy Jego uśmiech, serdeczność, swobodę wypowiedzi, życzliwość, jakiej doznawali ci, którzy mieli szczęście spotykać Go nie tylko w sali wykładowej, ale też w parafiach, w których tak chętnie posługiwał, m.in. w rodzinnej parafii pw. św. Mikołaja w Bydgoszczy – Fordonie, ostatnio zaś w parafii pw. Chrystusa Dobrego Pasterza w Białych Błotach pod Bydgoszczą. Zawsze powtarzał, że ludzie nauki, mając zwłaszcza na myśli księży, nie mogą pisać do przysłowiowej szuflady, ale winni czynić to z myślą o innych, by teologia prowadziła ludzi do głębszego poznania Chrystusa i wiary w Niego. Cokolwiek czynił, zawsze czynił to z ogromną pasją i osobistym zaangażowaniem. Pozostawił po sobie wiele cennych prac naukowych i liczne grono dobrze uformowanych naukowców.

Najważniejsze jednak w całym życiu Księdza Profesora Franciszka było kapłaństwo, które bardzo cenił, głęboko je przeżywał i starał się dawać świadectwo o Chrystusie wszędzie tam, gdzie postawiła Go Boża Opatrzność. Jesteśmy pełni nadziei, że dobry i miłosierny Bóg policzy każdy, najdrobniejszy nawet Jego czyn spełniany z miłości do Chrystusa i do człowieka, i przyjmie Go do grona świętych w niebie. O to się modlimy dla naszego Drogiego Księdza Profesora Franciszka, Współbrata w kapłańskim posługiwaniu, Kolegi i Przyjaciela, który większość swojego życia poświęcił na zgłębianiu tego, co nazywamy skarbem starożytnego Kościoła.

Ks. prof. dr hab. Bogdan Czyżewski
Prezes Sekcji Patrystycznej
przy Komisji ds. Nauki Katolickiej
Konferencji Episkopatu Polski

W liturgii pogrzebowej uczestniczyło dwóch biskupów: biskup pelpliński dr Ryszard Kasyna, który przewodniczył nabożeństwu żałobnemu oraz biskup toruński prof. Wiesław Śmigiel, który wygłosił egzortę pogrzebową ukazując postać śp. Profesora w kilku „odślonach”, liczne grono księży (zwłaszcza patrologów reprezentujących kilka ośrodków naukowych w Polsce, uczniów i przyjaciół Zmarłego), kleryków, sióstr zakonnych, rodzina Profesora i wielu wiernych, z wojewodą kujawsko-pomorskim – Mikołajem Bogdanowiczem i wojewodą lubelskim – prof. Przemysławem Czarnkiem na czele, którzy wypełnili po brzegi piękny kościół p.w. św. Mikołaja.

Po Mszy św. miało miejsce pożegnanie śp. Księdza Profesora Franciszka Drączkowskiego, w czasie którego głos zabrało kilku przedstawicieli władz państwowych i samorządowych, m.in. Mikołaj Bogdanowicz – wojewoda kujawsko-pomorski, który wyrażając wdzięczność Profesorowi pośmiertnie przyznał mu (na ręce jego brata – Andrzeja Drączkowskiego) Medal Pamiątkowy Wojewody Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Pożegnali go też członkowie rodziny i przyjaciele. Następnie wyprowadzono z kościoła trumnę z ciałem śp. Profesora i w kondukcje żałobnym, który przeszedł ulicami Fordonu, odprowadzono na cmentarz parafialny przy ul. Samotnej/Piastowej, gdzie Profesor został pochowany.

Pożegnaliśmy dobrego i wrażliwego człowieka, w którym nie było podstęp (por. J 1, 47), który był blisko człowieka, a przez to blisko Boga, który wobec każdego był serdeczny i wielkoduszny, który każdemu starał się pomóc i udzielić dobrej rady, który bardziej skłonny był do wyrażania pochwał niż krytyki. W tym miejscu przypominam sobie pewną sytuację z seminarium magisterskiego (w którym uczestniczyłem jako kleryk), gdy po wysłuchaniu fragmentu pewnej pracy magisterskiej skierował do jej autora słowa: „Proszę Księdza, to jest dobre, ale zaraz zrobimy coś, aby było bardzo dobre”, i zabrał się za kreślenie i poprawianie tekstu, którego ostateczna wersja niewiele miała wspólnego z pierwotnym oryginałem.

W osobie Zmarłego Bóg pozostawił nam wzór dobrego człowieka, gorliwego kapłana i wybitnego naukowca kompetentnie badającego oraz niestrudzenie propagującego myśli Ojców Kościoła. Księżo Profesorze Franciszku, dziękujemy Ci za wszelkie dobro, które stało się naszym udziałem za Twoim pośrednictwem. Na zawsze pozostaniesz w naszej wdzięcznej pamięci.

ks. Piotr Szczur – Lublin, KUL